

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний Інститут
Кафедра публічного та приватного права
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту

О.О. Ляшко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА”

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень **другий (магістерський) рівень вищої освіти**
(назва освітнього рівня)

галузь знань **08 Право**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність
(спеціалізація) **081 Право**
(код і назва спеціальності (або спеціалізації))

освітня програма **Право**
(назва освітньої програми)

тип дисципліни **Обов’язкова**
(обов’язкова / вибіркова)

Київ – 2021 рік

Розробники: Хромей В.В., старший викладач кафедри публічного та приватного права, к.ю.н.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол №1 від 31 серпня 2021 року

Завідувач кафедри
публічного та
приватного права

В.Ю. Швачка

Погоджено:
Гарант освітньої програми

В.Ю. Швачка

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	6	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	180		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2	Лекції:	28	10
Семестр:	2	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	4	Семінарські заняття:	32	6
самостійна робота:	8	Самостійна робота:	120	164
Форма підсумкового контролю:	екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного та приватного права, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою kaf_ppr@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни

Для освоєння курсу “Юридична техніка” студенти повинні володіти знаннями в сфері теорії права (про норми права, про нормативно-правові акти, про правотворчість, правозастосування, тлумачення норм права, про юридичну діяльність); в сфері цивільного права (про правосуб’єктність, про юридичну особу, про цивільно-правовий договір); в сфері адміністративного права (про адміністративні правовідносини, про склад адміністративного правопорушення, про адміністративно-правові презумпції); в сфері кримінального права (про склад злочину, про презумпцію в кримінальному праві) і т. д. Багато засобів юридичної техніки вивчаються в рамках трудового та сімейного права – конструкції, фікції, презумпції.

Мета вивчення дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична техніка» є вдосконалення та поглиблення знань про поняття, особливості, види юридичних документів; формування у студентів уявлення про місце юридичної техніки у правотворчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності; отримання знань стосовно техніко-юридичних прийомів і засобів та навичок їх використання при роботі з юридичними документами.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

Результати навчання

1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

19. Аналізувати та застосовувати новели національного та міжнародного права.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна

1. Доктринальні основи юридичної техніки
2. Поняттєво-категорійний апарат
3. Місце юридичної техніки в системі юридичного знання
4. Методологія юридичної техніки
5. Загальні правила юридичної техніки

Джерела: 1, 2, 22, 24.

Тема 2. Поняття, види й значення юридичної техніки

1. Наукові підходи до визначення поняття «юридична техніка» й ознаки юридичної техніки
2. Види юридичної техніки
3. Співвідношення юридичної техніки із законодавчою технікою та законодавчою технологією
4. Засоби та способи юридичної техніки

Джерела: 1, 2, 7, 18.

Тема 3. Юридична термінологія

1. Поняття юридичного терміна та термінології
2. Вимоги до юридичних термінів і правила їх використання
3. Правила формулювання юридичних термінів
4. Правова дефініція

Джерела: 1, 2, 16.

Тема 4. Юридичне письмо

1. Поняттєво-категорійний апарат
2. Види юридичного письма
3. Стил ь юридичного письма
4. Тональність юридичного письма

Джерела: 1, 2, 16, 18.

Тема 5. Юридичні конструкції

1. Доктринальне осмислення юридичної конструкції
2. Визначення поняття юридичної конструкції
3. Види та функції юридичних конструкцій

Джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 11, 14.

Тема 6. Юридичні презумпції: поняття, види, значення

1. Основні підходи до поняття юридичної презумпції
2. Поняття та ознаки юридичної презумпції
3. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями
4. Класифікація юридичних презумпцій
5. Значення юридичних презумпцій

Джерела: 1, 2.

Тема 7. Юридичні фікції

1. Поняття юридичної фікції
  2. Порівняння фікції з юридичною презумпцією
  3. Класифікація юридичних фікцій
  4. Значення юридичних фікцій
- Джерела: 1, 2, 20.

Тема 8. Юридичні аксіоми та преюдиції

1. Поняття юридичної аксіоми
  2. Ознаки юридичних аксіом
  3. Класифікація юридичних аксіом
  4. Поняття юридичної преюдиції
- Джерела: 1, 2, 9.

Тема 9. Юридичні символи

1. Поняття і значення юридичних символів
  2. Функції юридичних символів
  3. Співвідношення юридичних символів з іншими категоріями
  4. Класифікація юридичних символів
- Джерела: 1, 2, 3, 4, 5.

Тема 10. Правові застереження

1. Поняття правового застереження
  2. Застереження міжнародних нормативно-правових актів
  3. Правові застереження та Конституція України
- Джерела: 1, 2, 16.

Тема 11. Техніка правотворчості

1. Поняття й ознаки правотворчої техніки. Співвідношення правової техніки й правової технології
  2. Поняття законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки й законодавчої технології
  3. Правотворчий процес і вимоги до правових актів
  4. Правотворчі помилки
- Джерела: 1, 2, 7, 18.

Тема 12. Правореалізаційна і правозастосовна техніка

1. Поняття і суть реалізації права
  2. Види й форми правореалізації
  3. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права
  4. Види правозастосування
  5. Процес застосування норм права, його основні стадії
  6. Техніка ведення договірної роботи
  7. Судова діяльність як різновид правозастосування
- Джерела: 1, 2, 7, 11, 12, 15, 16.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна	14	2		2	10
Тема 2. Поняття, види й значення юридичної техніки	14	2		2	10
Тема 3. Юридична термінологія	16	2		4	10
Тема 4. Юридичне письмо	14	2		2	10
Тема 5. Юридичні конструкції	14	2		2	10
Тема 6. Юридичні презумпції: поняття, види, значення	16	4		2	10
Тема 7. Юридичні фікції	14	2		2	10
Тема 8. Юридичні аксіоми та преюдиції	14	2		2	10
Тема 9. Юридичні символи	14	2		2	10
Тема 10. Правові застереження	16	2		4	10
Тема 11. Техніка правотворчості	16	2		4	10
Тема 12. Правореалізаційна і правозастосовна техніка	18	4		4	10
Екзамен					
Усього годин	180	28		32	120

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна	14	2		2	12
Тема 2. Поняття, види й значення юридичної техніки	14				14
Тема 3. Юридична термінологія	16	2			12
Тема 4. Юридичне письмо	14	2		2	12
Тема 5. Юридичні конструкції	14				14
Тема 6. Юридичні презумпції: поняття, види, значення	16				14
Тема 7. Юридичні фікції	14				14
Тема 8. Юридичні аксіоми та преюдиції	14				14
Тема 9. Юридичні символи	14				14
Тема 10. Правові застереження	16				14
Тема 11. Техніка правотворчості	16	2			14
Тема 12. Правореалізаційна і правозастосовна техніка	18	2		2	16
Екзамен					
Усього годин	180	10		6	164

4. Організація самостійної роботи студентів

Поточний контроль виконання самостійної роботи здійснюється шляхом усного опитування під час практичних занять, міні-колоквиумів, ділових ігор, перевірки домашнього завдання, тестування.

4.1. Підготовка до семінарських та практичних (лабораторних) занять

Мета проведення семінарських занять

Метою проведення семінарських занять є формування у студентів уміння самостійно вивчати питання, які стосуються юридичної техніки в Україні, аналізувати законодавчі акти, формулювати і обґрунтовувати теоретичні висновки та узагальнення.

Семінарські заняття, як доповнення до лекційного курсу, сприяють більш поглибленому засвоєнню матеріалу.

Для підготовки до семінару студенту пропонується тема, план семінару, перелік навчально-наукової літератури і нормативних актів.

Мета цієї роботи – навчити студента працювати з джерелами, стисло викладати свої знання та уявлення про юридичну техніку, орієнтуватись у законодавстві, що регулює цей вид діяльності органів державної влади.

Допоміжним матеріалом є рекомендовані підручники і навчальні посібники для студентів. Поряд з рекомендованою літературою можна використати також інші доступні джерела. Висвітлюючи питання, що стосуються юридичної техніки, студент повинен вміти також дати загальну стислу характеристику відповідних термінів.

Результатом вивчення рекомендованої, а також іншої літератури студентом є надання вичерпних відповідей на всі запитання семінарського заняття. Виступаючи на семінарі, студент має чітко характеризувати обговорюване питання теми, намагаючись досягти стислості і логічності викладу.

Тема 1. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна

1. Доктринальні основи юридичної техніки
2. Поняттєво-категорійний апарат
3. Місце юридичної техніки в системі юридичного знання
4. Методологія юридичної техніки

Тема 2. Поняття, види й значення юридичної техніки

1. Наукові підходи до визначення поняття «юридична техніка» й ознаки юридичної техніки
2. Види юридичної техніки
3. Співвідношення юридичної техніки із законодавчою технікою та законодавчою технологією
4. Засоби та способи юридичної техніки

Тема 3. Юридична термінологія

1. Поняття юридичного терміна та термінології
2. Вимоги до юридичних термінів і правила їх використання
3. Правила формулювання юридичних термінів
4. Правова дефініція

Тема 4. Юридичне письмо

1. Види юридичного письма
2. Стиль юридичного письма
3. Тональність юридичного письма

Тема 5. Юридичні конструкції

1. Доктринальне осмислення юридичної конструкції
2. Визначення поняття юридичної конструкції
3. Види та функції юридичних конструкцій

Тема 6. Юридичні презумпції: поняття, види, значення

1. Поняття та ознаки юридичної презумпції
2. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями
3. Класифікація юридичних презумпцій
4. Значення юридичних презумпцій

Тема 7. Юридичні фікції

1. Поняття юридичної фікції
2. Класифікація юридичних фікцій
3. Значення юридичних фікцій

Тема 8. Юридичні аксіоми та преюдиції

1. Поняття юридичної аксіоми
2. Ознаки юридичних аксіом
3. Класифікація юридичних аксіом
4. Поняття юридичної преюдиції

Тема 9. Юридичні символи

1. Поняття і значення юридичних символів
2. Функції юридичних символів
3. Співвідношення юридичних символів з іншими категоріями
4. Класифікація юридичних символів

Тема 10. Правові застереження

1. Поняття правового застереження
2. Застереження міжнародних нормативно-правових актів
3. Правові застереження та Конституція України

Тема 11. Техніка правотворчості

1. Поняття й ознаки правотворчої техніки. Співвідношення правової техніки й правової технології
2. Поняття законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки й законодавчої технології
3. Правотворчий процес і вимоги до правових актів
4. Правотворчі помилки

Тема 12. Правореалізаційна і правозастосовна техніка

1. Поняття і суть реалізації права
2. Види й форми правореалізації
3. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права
4. Види правозастосування
5. Судова діяльність як різновид правозастосування

4.2. Матеріали для самоконтролю

Рекомендована тематика наукових рефератів та презентацій:

Тема 1. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна

1. Доктринальні основи юридичної техніки
2. Загальні правила юридичної техніки

Тема 2. Поняття, види й значення юридичної техніки

1. Наукові підходи до визначення поняття «юридична техніка» й ознаки юридичної техніки
2. Співвідношення юридичної техніки із законодавчою технікою та законодавчою технологією

Тема 3. Юридична термінологія

1. Вимоги до юридичних термінів і правила їх використання
2. Правова дефініція

Тема 4. Юридичне письмо

1. Стиль юридичного письма
2. Тональність юридичного письма

Тема 5. Юридичні конструкції

1. Визначення поняття юридичної конструкції
2. Види та функції юридичних конструкцій

Тема 6. Юридичні презумпції: поняття, види, значення

1. Класифікація юридичних презумпцій
2. Значення юридичних презумпцій

Тема 7. Юридичні фікції

1. Класифікація юридичних фікцій
2. Значення юридичних фікцій

Тема 8. Юридичні аксіоми та преюдиції

1. Класифікація юридичних аксіом
2. Поняття юридичної преюдиції

Тема 9. Юридичні символи

1. Співвідношення юридичних символів з іншими категоріями
2. Класифікація юридичних символів

Тема 10. Правові застереження

1. Застереження міжнародних нормативно-правових актів
2. Правові застереження та Конституція України

Тема 11. Техніка правотворчості

1. Поняття законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки й законодавчої технології
2. Правотворчий процес і вимоги до правових актів

Тема 12. Правореалізаційна і правозастосовна техніка

1. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права
2. Види правозастосування

3. Судова діяльність як різновид правозастосування

4.3. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання – це вид позааудиторної самостійної роботи студента навчального, навчально-дослідного чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням рубіжного чи підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Перелік індивідуальних завдань для самостійної роботи студентів:

1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми.
2. Підготовка презентацій з визначених питань.
3. Підготовка матеріалів власних досліджень до участі в науково-практичній конференції.
4. Підготовка публікації в наукових виданнях.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття, предмет, мета та завдання навчального курсу «Юридична техніка».
2. Місце теорії юридичної техніки в системі юридичних наук. Співвідношення юридичної техніки як галузі наукових знань з іншими правовими та неправовими науками.
3. Поняття та ознаки юридичної техніки.
4. Структура юридичної техніки.
5. Види юридичної техніки. Загальна характеристика правотворчої, правореалізаційної та інтерпретаційної техніки.
6. Система методів науки про юридичну техніку.
7. Джерела науки про юридичну техніку.
8. Функції і значення юридичної техніки як галузі наукових знань.
9. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності.
10. Поняття та види правотворчості.
11. Принципи правотворчості.
12. Загальна характеристика правотворчого процесу.
13. Поняття та ознаки концепції нормативно-правового акта.
14. Правила підготовки концепції нормативно-правового акта.
15. Поняття та зміст правової експертизи проектів нормативно-правових актів.
16. Техніко-юридичні засоби, які використовуються в експертній діяльності.
17. Основні правила підготовки нормативно-правового акта.
18. Загальні вимоги до логіки, мови, стилю, форми та структури нормативно-правового акта.
19. Способи і прийоми викладу приписів норм права у статтях нормативно-правового акта.
20. Поняття та значення законодавчої техніки.
21. Принципи законодавчої діяльності.
22. Структура законодавчої техніки.
23. Співвідношення законодавчої техніки і законодавчої технології.
28. Поняття законодавчого процесу та його стадії.
29. Поняття та суб'єкти законодавчої ініціативи.
30. Підготовка законопроекту (законодавчої пропозиції) та внесення його до Верховної Ради України.
31. Попередній розгляд законопроектів у комітетах Верховної Ради України.
32. Обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України з його наступним прийняттям або відхиленням (повністю чи частково).
33. Санкціонування, промульгація й опублікування закону.
34. Підзаконна правотворчість.
35. Пряма правотворчість.
36. Локальна нормотворчість.
37. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів.
38. Застосування правил логіки при створенні нормативно-правових актів.

39. Порядок викладення матеріалу в нормативно-правових актах.
40. Правило мотивації прийняття нормативного акта.
41. Відповідність нормативного акта загальним принципам системизаконодавства.
42. Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта.
43. Правила побудови структури нормативно-правового акта.
44. Структурні одиниці тексту нормативно-правових актів: частина, розділ, глава, стаття, параграф, пункт, підпункт, абзац.
45. Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правових актів.
46. Поняття та ознаки юридичної мови.
47. Принципи словесної організації нормативних висловлювань. Дотримання правил лексики, граматики й синтаксису української мови.
48. Вимоги до стилю нормативно-правових актів.
49. Використання багатозначних слів та іноземної юридичної термінології.
50. Застарілі слова (архаїзми) в юридичних текстах і мові.
51. Професіоналізми у праві.
52. Поняття юридичного терміна та термінології.
53. Види юридичних термінів.
54. Поняття та ознаки юридичних дефініцій.
55. Значення дефініювання понять.
56. Поняття та загальна характеристика спеціально-юридичних засобів юридичної техніки.
57. Поняття та значення юридичної конструкції.
58. Види юридичних конструкцій.
59. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.
60. Поняття та ознаки юридичної презумпції.
61. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями.
62. Класифікація юридичних презумпцій.
63. Поняття та ознаки юридичної фікції.
64. Класифікація юридичних фікцій.
65. Використання юридичних фікцій для усунення юридичного конфлікту.
66. Поняття та ознаки юридичної аксіоми.
67. Класифікація юридичних аксіом.
68. Значення юридичних аксіом у законодавчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності.
69. Поняття та ознаки юридичної преюдиції.
70. Види юридичних преюдицій.
71. Значення юридичних преюдицій. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі.
72. Поняття та ознаки юридичного символу.
73. Зміст і форма юридичного символу.
74. Поняття юридичного застереження.
75. Види юридичних застережень.
76. Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання.
77. Опублікування нормативних актів: строки, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи.
78. Порядок набрання чинності нормативно-правовими актами.
79. Порядок набрання чинності іншими юридичними документами.
80. Систематизація законодавства як різновид юридичної діяльності.
81. Принципи систематизації.
82. Об'єкти, предмети та суб'єкти систематизації.
83. Загальні етапи проведення систематизації.
84. Види систематизації.
85. Поняття, ознаки та особливості кодифікації.
86. Техніко-юридичні правила кодифікації.

87. Поняття, ознаки та особливості консолідації.
88. Техніко-юридичні правила консолідації.
89. Поняття, ознаки та особливості інкорпорації.
90. Техніко-юридичні правила інкорпорації.
91. Особливості систематизації рішень Конституційного Суду України.
92. Особливості систематизації міжнародних договорів.
93. Облік нормативно-правових актів.
94. Комп'ютеризація роботи з систематизації. Правові інформаційно-пошукові системи, системи інформаційно-правового забезпечення їх значення.
95. Поняття правозастосовної діяльності.
96. Основні техніко-юридичні вимоги до правозастосовної діяльності.
97. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів.
98. Правореалізаційна техніка і правозастосовна техніка: поняття, співвідношення, значення.
99. Поняття реалізації норм права. Форми реалізації норм права.
100. Техніка ведення договірної роботи.
101. Акт застосування норм права як різновид правореалізаційного акта.
102. Мова, стиль та термінологія актів правозастосування та вимоги юридико-технічного характеру.
103. Судова діяльність як різновид правозастосування. Вимоги до змісту судових актів.
104. Поняття і необхідність тлумачення норм права.
105. Способи тлумачення норм права.
106. Неофіційне тлумачення.
107. Офіційне тлумачення та його види.
108. Основні правила тлумачення норм права.
109. Поняття інтерпретаційного акта.
110. Види інтерпретаційних актів.
111. Значення інтерпретаційних актів в механізмі правового регулювання.
112. Техніко-юридичні вимоги до структури та змісту актів тлумачення норм права.
113. Прийоми і способи юридичної техніки при підготовці інтерпретаційних актів.
114. Техніка опублікування актів тлумачення норм права.
115. Поняття інтерпретаційної помилки.
116. Види інтерпретаційних помилок.
117. Поняття правотворчих помилок.
118. Техніко-юридичні правила попередження і ліквідації колізій і прогалин в законодавстві.
119. Помилки правореалізаційної діяльності. Основні дефекти правореалізаційних актів.
120. Поняття, види правозастосовних помилок та методи їх усунення.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо й неухильно дотримуватися правил академічної доброчесності та не допускати академічного плагіату, не допускати списування під час виконання поточних модульних робіт і тестування (одне в одного, із власноруч написаного тексту, друкованого чи електронного носія), якісно оформлювати академічні тексти різних жанрів, покликатися на інформаційні джерела при написанні доповідей, підготовці презентацій тощо. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань на занятті.

Політика щодо відвідування: відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. Студент, який пропустив заняття або отримав незадовільну оцінку, має відпрацювати пропущене чи нескладене шляхом вивчення матеріалу з відповідної теми в дистанційному курсі, виконання тематичного тесту для самоконтролю, написання конспекту

зподальшим захистом під час індивідуальної консультації. З об'єктивних причин (як-от хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, із використанням онлайн платформи (Moodle) для організації самостійної роботи здобувача за погодженням із провідним викладачем.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС.

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Манько Д. Г. Юридична техніка й технології [Текст] : курс лекцій / Манько Денис Григорович ; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права. - Херсон : Грінв Д. С. , 2014. - 191 с. 34

2. Шутак І. Д. Юридична техніка [Текст] : курс лекцій / Ілля Шутак; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. - Івано-франківськ; Дрогобич : Коло, 2015. - 226 с.

3. Процесуальна документація: навч. посібник / П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава, Л. М. Райх. - 3-тє вид., переробл. та доповн. станом на 1 серп. 2010 р. - К. : Центр учб. л-ри, 2010. - 560 с.

4. Процесуальні документи у кримінальному провадженні. Зразки, роз'яснення : процес. док. слідчого, прокурора, адвоката, слідчого судді, суду / [В. В. Городовенко та ін.] ; за заг. ред. проф. М. А. Погорецького та О. П. Кучинської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Нац. шк. суддів України. - Київ: Юрінком Інтер, 2015. - 545 с.

5. Процесуальні документи у цивільних справах : теорія, методика, практика : науково-практичний посібник / ред. С. Я. Фурса - К. : Правова єдність, 2011. - 895 с.

6. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи /С. О. Теньков, О. В. Богатиренко, О. С. Головатенко [та ін.]. - К.: Професіонал, 2012. - 512 с.

Додаткові

7. Балтаджи П. Юридична техніка правозастосовних актів: теоретичний аспект / П. Балтаджи // Південноукраїнський правничий часопис. - 2006. - № 2. - С. 68-70.

8. Беяневич О. А. Процесуальні аспекти укладання мирової угоди в господарському суді // Вісник господарського судочинства. - 2007. - № 2. - С. 133-139.

9. Бойко Г. І. Юридична конструкція як засіб юридичної техніки/ Г. І. Бойко //Актуальні проблеми держави і права. - 2014. - Вип. 73. - С. 190-198.

10. Дутко А. О. Класифікація юридичних конструкцій як засобів законотворчої

техніки [Електронний ресурс] / А. О. Дутко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Юридичні науки. - 2014. - № 810. - С. 75-80.

11. Зразки процесуальних документів (досудове розслідування) [Текст] : наук.-практ. посіб. / [О. І. Перепелиця та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Ін-т підгот. юрид. кадрів для Служби безпеки України. - Харків : Право, 2015. - 631 с.

12. Киця О. С. Методологічна основа дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення [Електронний ресурс] / О. С. Киця // Право і суспільство. - 2014. - № 3. - С. 22-29.

13. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки [Текст]: [монографія] / В. М. Косович. - Л. : Тріада-плюс, 2010. - 211 с.

14. Красницька А. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування : посібник / А. Красницька. - 2-ге вид., доповн. і переробл. - К. : Парламентське вид-во, 2006. - 537 с. 36

15. Красницька А. Правила-вимоги юридичної техніки щодо процесуальних актів кримінального судочинства / А. Красницька // Юриспруденція: теорія і практика. - 2009. - № 1. - С. 7-13.

16. Красницька А. Правозастосовні помилки у текстах процесуальних актів кримінального судочинства / А. Красницька // Судова апеляція. - 2009. - № 1. - С. 28-33.

17. Лебеденко В. І. Юридична техніка: поняття, призначення, методологічні засади застосування [Електронний ресурс] / В. І. Лебеденко // Інформація і право. - 2014. - № 2. - С. 52-56.

18. Легін Л. М. Законодавчий процес в Україні: теоретико-правове дослідження [Текст] : монографія / Людмила Михайлівна Легін ; Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. - Івано-Франківськ ; Дрогобич : Коло, 2015. - 132 с.

19. Мічурін Є. О. Техніка складання договорів : науково-практичний посібник. Серія «Практика і закон». - Харків : Юрsvіт, 2011. - 536 с.

20. Онищук І. Юридична техніка конструювання норми права / І. Шутак, Онищук // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2013. - №2. С.39-44.

21. Перунова О.М. Процесуальні акти-документи з цивільних справ : монографія / О. М. Перунова ; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2013. - 203 с.

22. Пильгун Н. В. Перспективи вдосконалення юридичної техніки в Україні / Н. В. Пильгун, А. С. Смітюх // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2014. - № 1. - С. 42-46.

23. Письмові процесуальні документи досудового розслідування податкових злочинів: практикум : навч. посіб. / Г. Л. Чигрина [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Вид-во НУДПСУ, 2016. - 557 с.

24. Пригара Л. Юридична техніка: поняття, структура, ознаки / Л. Пригара // Часопис Київського університету права. - 2004. - № 2. - С. 26-31.

Інформаційні ресурси

1. Інститут законодавства Верховної ради України - Режим доступу: <http://instzak.rada.gov.ua/>

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - Режим доступу: <https://portal.rada.gov.ua/>

3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Документи - Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/all>

4. Урядовий портал. Рішення Уряду - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch>